

NEZANEMARLJIVO ŠTEVILO NEPEDAGOŠKIH

Uvodoma se moramo vprašati, zakaj smo danes tu? Zato, ker nam Svobodna univerza edina daje možnost, da lahko svobodno izrazimo svoja stališča, saj v okviru Univerze to ni mogoče.

Po vsej verjetnosti ni potrebno posebej poudarjati, da smo nepedagoški delavci in delavke tudi del akademske skupnosti, poleg študentov in pedagogov predstavljamo eno tretjino. Kot del te skupnosti nepedagoški delavci v prvi vrsti stremimo k podpiranju celotnega sistema, s poudarkom na pedagoškem procesu. Pri vseh dogodkih in diskusijah v zvezi z dotičnim predlogom pozabljamo, kaj je naša primarna naloga, in ta je, da izobražujemo študente, kar je velika etična in moralna odgovornost in noben zakon tega ne sme postavljati na drugo mesto za kapitalom. Študenti, sodeč po predlogu zakona, so številke, ki gradijo stolpce in krivulje na statistični tabeli in se poskušajo obnašati dvigajoče in drseče, stran od povprečja.

Seveda je jasno, da gre v akademski skupnosti za neke vrste simbiotično bivanje študentov, profesorjev in nepedagoških delavcev, kar pomeni, da smo v soodvisnem položaju ali z drugimi besedami, drug brez drugega ne obstajamo. Nahajamo se v 21. stoletju, v času robotizacije, digitalizacije in izvažanja odpadkov na luno. A kljub temu miselnost/odnos univerze do nepedagoških delavcev ostaja še v fevdalni koncepciji sveta, kjer so živeli gospodarji in služabniki ter je bila svoboda odmerjena po številu cekinov v mošnjičku. Pred nami je predlog o visokem šolstvu, kjer imamo enkratno priložnost, da nazadnjaško percepcijo popravimo in zato pozdravljamo zakonski predlog, saj nepedagoški delavci ugotavljamo, da je v predlogu prva omemba oz. arheološka najdba besedice »nepedagoški«. In to najdbo vidimo kot pozitivno gesto našega gospodarja.

Gremo na zakon. Novi stari predlog zakona je imel 193 strani težko razumljivega besedila, sedaj pa ima novi novi predlog zakona 207 strani besedila, ki bistveno ne spreminja vsebine novega starega predloga.

Ubogemu nepedagoškemu kadru predstavlja to trd oreh, ki ga niti z znanjem karolinške minuskule ne more streti. Zato se opravičujemo, saj nimamo potrebnih znanj ali statusa, da bi lahko samozavestno klatili po teh oreh. Navzlic temu smo se primorani spopasti s tem besedilom, saj bo določalo našo usodo.

Naj pojasnimo metodologijo tega prispevka: Vsebinsko se bomo omejili na tista določila, ki se nanašajo na besedico »nepedagoški«. Da bi prišli do bistva ali ozadja te zamegljene in neartikulirane zgodbe, smo uporabili dramaturško metodo analize besedila. Besedilo žanrsko lahko opredelimo s termini kot je mešana zvrst, ali morda celo s terminom absurda drama. Obstaja več strategij absurda. V našem primeru imamo opraviti (po Patricu Pavisu) z absurdom »kot *strukturnim* načelom, ki odraža univerzalni kaos, razkroj govornice in odsotnost harmonične podobe človeštva«. Besedilo se hoče izogniti vsaki natančnejši opredelitvi. Smo v položaju pričakovanja jasnosti (Godota bomo lažje dočakali). Ena izmed

značilnosti absurda je tudi nenatančno opredeljevanje oseb. Za primer vzemimo osebo nepedagoški. Oseba nepedagoški se v novem starem predlogu (193 strani) pojavi trikrat, v popravljenem besedilu pa številka naraste na celih devet, vendar osebo nepedagoški mojstrsko ohranja nejasno. Avtor je imel pri definiranju teh oseb očitno terminološko zagato, kar lahko vidimo na primeru 32. in 39. člena. V besedilu najdemo zapis, da so na univerzi zaposleni še »predstavniki drugih delavcev, (ki) predstavljajo strokovno t. i. nepedagoško osebje, ki prispeva k nemotenemu izvajanju visokošolske dejavnosti in na katere neposredno vplivajo odločitve pedagoških delavcev«. V besedilu pa najdemo še definicijo »ostali zaposleni t. i. nepedagoški delavci«. Avtor očitno tudi ne ve, kaj bi z nami, ko govori o »drugih«. Iz te vsebine lahko razberemo, da nismo tako zaželeni, smo nekakšno nujno zlo, ki deluje kot dodatek k prehrani in ga je treba pogoltniti. Glede na ta odnos, ki se je vzpostavil, se tudi sami sprašujemo, v kolikšni meri tudi sami nepedagoški sodelujemo pri nastajanju novega starega veka. Npr. kot nezaželen otrok, ki ima v odraščanju silne težave z vzpostavljanjem lastne identitete. Zato se na tem mestu tudi mi sprašujemo, kdo smo? Ali obstajamo? Ali smo sploh del t. i. akademske skupnosti? Če ne obstajamo, kako naj se neobstoječi potem sprašujemo, kakšen je naš status in kakšne so naše dolžnosti in pravice.

Gremo na volilno pravico. V 32. členu t. i. drugi delavci pridobijo pravico glasovanja oz. odločanja najmanj z eno petino akademskega zbora. Iz opombe 68 h komentarju 39. člena je razvidno, da je potekala diskusija tudi o tem, da bi lahko vsi nepedagoški delavci na univerzi imeli volilno pravico, kar bi moralo biti samoumevno, kot določa 14. člen ustave RS, citiram: »V Sloveniji so vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino.« V opombi 68 sicer sledi nekakšen argument, zakaj se »predlagatelj ni odločil za enako volilno pravico za vse« in zakaj ta pravica ne bo podeljena – citiram: »Najsibo takšna dikcija *prima facie* še tako privlačna, se takoj zastavi vprašanje, čemu so študentje v svojih pravicah in obveznostih neenaki od ostalih zaposlenih t. i. nepedagoških delavcev in zakaj ne bi potem vsi volili rektorja? Po nekaterih fakultetah je nepedagoških delavcev nezanemarljivo število, zato bi lahko vplivali na volitve rektorja, čeprav opravljajo spremljajoče, strokovno delo in jih torej odločitve rektorja in dekana zavezujejo neposredno predvsem v delovnopravnem smislu, nikakor pa ne v pedagoškem, znanstvenoraziskovalnem ali umetniškem delu.« Ta argument preprosto ne drži vode, ker je kontradiktoren s komentarjem 32. člena, citiram: »Predstavniki drugih delavcev predstavljajo strokovno, t. i. nepedagoško osebje, ki prispeva k nemotenemu izvajanju visokošolske dejavnosti (in na katere neposredno vplivajo odločitve pedagoških delavcev), zaradi česar imajo glas pri upravljanju visokošolskih zavodov.« V komentarju 32. člena pravi, da odločitve pedagoških delavcev neposredno vplivajo na nepedagoško osebje, v opombi 68 komentarja k 39. členu pa vidimo, da na nas odločitve rektorja in dekana ne vplivajo in da nimamo nobene zveze s pedagoškim, znanstvenoraziskovalnim in umetniškim delom, to je taisto nepedagoško osebje, ki prispeva k nemotenemu izvajanju visokošolske dejavnosti. Menimo, da odločitev, da vsem nepedagoškim delavcem ni podeljena volilna pravica, izvira iz pomena stavka, da je število

nepedagoških delavcev na nekaterih fakultetah nezanemarljivo. Z drugimi besedami, število zaposlenih nepedagoških delavcev Univerzi vzbuja strah in nezaupanje, da bi nepedagoški neposredno vplivali na politiko vodenja Univerze. Zato smo nepedagoški delavci do predloga nezaupljivi, saj se pred tako diskriminatorno dikcijo ne moremo počutiti svobodno in varno. Skrajno nas skrbi etika javne besede in dikcija tega predloga, ki nas nehote vrže iz 21. stoletja nazaj v fevdalizem, ko se moramo še vedno boriti za že izbojevane človekove pravice, to je volilna pravica, ki bi nepedagoškim delavcem podelila identiteto. Predlagatelj je tako imel na razpolago vse zakonske možnosti, da bi se odločil v dobro nepedagoških delavcev, saj s splošno volilno pravico nepedagoški delavci ne bi posegali v avtonomnost pedagoškega dela in svobode znanosti. Zato ni argumenta, da nepedagoški ne bi mogli zahtevati, da bi bili zastopani v vseh organih odločanja Univerze in njenih članicah. In tako je moteča tudi delitev na pedagoške in nepedagoške delavce, kjer je prikrito ločevanje na privilegirane in nepriviligirane. Zato predlagamo poimenovanje: delavci Univerze.

Kaj pa finance? Iz tega predloga ni razvidno, kakšen vpliv bo imel dodatni 40 % delež plačljivih študentov na obseg obveznosti nepedagoških delavcev. Tu vidimo dva problema; prvič bodo nepedagoški ob povečanju obsega dela dodatno obremenjeni, kar pa zakon ne predvidi in ne regulira zgornje meje. Ali bo predviden hitrostni števec oz. norma, da bo za isto plačilo opravljenega več dela ali pa se bodo najemali novi kadri ali zunanji izvajalci t. i. *outsourcing*? Drugič pa nas skrbi tudi regulacija spodnje meje, ki je zakon tudi ne predvideva. Dejansko vprašanje je, ali ta zakon vladi narekuje 100 % pokritje javnega visokega šolstva, tistih 40 % dodatnih cekinov pa za nas zaposlene pomeni torej božičnico in 14. plača ali morda izlet na Maldive. Kajti v nasprotnem primeru bi zdajšnji predlog lahko pomenil, da si bo z ravno tistimi 40 % javno visokošolstvo moralo zagotoviti financiranje za delovanje v polni meri. Sedanja situacija kaže na to, da 100 % pokritje ne obstaja, da poslujemo negativno. Verjetno je predlog dobronameren, ker želi z nadstandardom in 40 % rešiti javno visoko šolstvo. Ali pa je z dobronamernostjo tlakovana pot v pekel in si vlada želi znebiti še enega zajedavca iz seznama javnega sektorja? Vlada očitno pripravlja *humanefree* teren za nemoten pristanek v neoliberalizmu. Po tem dobronamernem predlogu bo visokošolski zavod moral stopiti na pot komercializacije. Če pa na našem trgu visokošolski zavod ne bo mogel stopiti na to pot, se bo še vedno moral vesti tržno in bo tako primoran v prvi vrsti zniževati nivo pogojev in kvaliteto dela ter seveda zmanjševati število t. i. drugih delavcev oz. tržno neperspektivnih kadrov, kamor verjetno spadamo nepedagoški delavci.

Obremenjenost in status nepedagoških delavcev. V novem predlogu zakona je treba izrecno zapisati, kdo so te osebe, kakšne so njihove dolžnosti in pravice. Nevzdržno je namreč, da se vse te osebe mečejo v isti koš pod krilatico strokovni delavec, ki je sistemiziran po naboru služb iz javne uprave. In znotraj plačne t. i. J skupine najdemo celo paletu strokovnih služb, ki niso identične naboru služb iz javne uprave. Zato predlagamo, da se te službe in te druge osebe najprej pravilno poimenuje in na novo definira, da Univerza zajame vse profile javne uprave v skladu s potrebami članic, saj menimo, da nekatere članice delujejo v polju kulture. Ob tem ni jasno, zakaj je Univerza vzela najnižje rangirane profile javnih uslužbencev. Zakon

tudi ne opredeljuje nepedagoških obremenitev in možnosti nadobremenitve. Nepedagoški delavci sodelujejo pri znanstvenih projektih in nimajo urejenega statusa, kot vemo, pa so avtorske pogodbe za nepedagoge ukinjene. Podpirajo raziskovalne projekte, a od tega dejansko nimajo nič; niti napredovanja niti honorarja. Zakon bi moral urediti tudi sistem napredovanja za nepedagoške, saj medtem ko eni lahko napredujejo, je drugim to onemogočeno.

Na koncu pa bi vendarle izpostavili položaj nepedagoških delavcev na UL AGRFT, ki se je po zaslugi dekana Mirana Zupaniča dvignil na korekten nivo. Pohvaliti se moramo, da smo se iz fevdalizma prestavili v 20. stoletje, saj so na UL AGRFT nepedagoški delavci zastopani s predstavnikom v upravnem odboru, ki je tudi član kolegija dekana. Ne razumemo, zakaj tega ni na vseh članicah, je mogoče vzrok v umetnosti, ki odpira širino duha?

Zaradi dvoumne formulacije vsebine ne vemo, kako naj razumemo novi novi predlog. Ali ne vedo, kaj delajo, ali je to namenoma in mi ne razumemo sublimarnega sporočila predloga, to je ukinitve javnega visokega šolstva. Novi novi predlog zakona o visokem šolstvu v celoti zavračamo in predlagamo, da se predlog na novo napiše.

Na koncu se moramo vprašati: Ali je v naši absurdni drami oseba nepedagoški preživela? Ob koncu tega eksperimentiranja z dramsko osebo bi se utegnili zbiti, da dekonstrukcije ne bo preživela in da utegne izgubiti stoletja dolgo vlogo podpiranja sistema. Postala bo pač mnogolična in težko ulovljiva, zanj je bila to edina možnost preživetja (po Patricu Pavisu). To je konec absuradne drame.

sestavila Simona Ješelnik in Miha Grum

(nepedagoška delavca UL AGRFT)